

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-2-17 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 11-30/591-187
Karar Tarihi : 12.05.2011

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN, İsmail Hakkı
KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA

B. RAPORTÖRLER : Bayram Ali GEÇGİL, Esmâ GÜNDOĞDU

C. BAŞVURUDA BULUNAN : - Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Gitti Gidiyor Bilgi Teknolojileri San. ve Tic. A.Ş.
Eski Üsküdar Cad. Çayır yolu Sok. No:1 PARTAŞ Center
K:16 34752 Kadıköy/İstanbul

E. DOSYA KONUSU:gittigidiyor.com adlı siteden yapılan satışlarda yıkıcı fiyat uygulandığı ve bu satışların vergisiz, gümrüksüz ve garantisiz yapılan satışlar olması açısından haksız rekabet oluşturduğu iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda özetle;

- Gitti Gidiyor Bilgi Teknolojileri San. ve Tic. A.Ş. (Gitti Gidiyor) adlı teşebbüsün işlettiğigittigidiyor.com. sitesinin dışarıdan 2. el satış yapan kişileri barındırıyor gibi görünse de söz konusu sitede satılan ürünlerin %95'inin vergisiz ve yeni satılan ürünler olduğu,
- Türkiye'de faaliyet gösteren satıcıların KDV, ÖTV, Kurumlar Vergisi gibi ciddi oranlarda vergiler ödeyerek ürün satışı yaptıkları,
- Ancak söz konusu sitenin yapısı itibarıyla Türkiye'de tüm sektörde kurulu perakende düzeninin ve hatta ithalatçıların dahi maliyetleri altında satış yaptığı,
- Özellikle teknolojik ürünlerde perakende işletmelerin rekabet şanslarının azaldığı,
- E-bay (ABD), gittigidiyor.com, ve Fedex/DHL/UPS Şirketleri ve T.C. Gümrükleri'nin bu haksız rekabetin içinde yer alan kuruluşlar oldukları,
- E-bay'ın "gittigidiyor.com" sitesine ortak olduğu, sitede faaliyet gösteren büyük satıcıların hepsinin ABD'den işlem yaptığı ve bu satıcıların münferit satıcı değil de E-bay'ın kendi personelinden oluştuğunun düşünüldüğü,
- Bu oluşumda satılan tüm ürünlerin sorunsuz bir şekilde Fedex/DHL/UPS gümrük depolarından geçtiği

ifade edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 14.1.2011 tarih ve 436 sayı ile giren başvuru üzerine yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 28.02.2011 tarih ve

2011-2-17/İİ-11-403.EG sayılı İlk İnceleme Raporu, 10.3.2011 tarih ve 11-15 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek, önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda hazırlanan 03.05.2011 tarih ve 2011-2-17/ÖA-11-325.BAG sayılı Önaraştırma Raporu, 09.05.2011 tarih ve REK.0.06.00.00-110.02.02/269 sayılı Başkanlık Önergesi ile 11-30 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

50 **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili Rapor'da; dosya konusu iddialara yönelik olarak, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Hakkında Önaraştırma Yapılan Teşebbüs

60 GittiGidiyor, 2004 yılından beri Türkiye'de elektronik ticaret (e-ticaret) alanında faaliyet göstermektedir. İşlettiği ...gittigidiyor.com alan adlı site, internet üzerinden perakende satış yapılan bir e-ticaret sitesidir. Söz konusu site başlangıçta tüketiciler arasında açık artırma yapılması suretiyle faaliyetine başlamış ancak bir süre sonra belli markaların sanal mağazalarına da ev sahipliği yaparak karma bir hizmet yapısı sunar hale gelmiştir. Açık artırma yoluyla satış yapılmasına 2010 yılı sonu itibarıyla son verilmiştir. Anılan sitede halihazırda hem B2C (Business-to-Consumers) hem de C2C (Consumer-to-Consumer) satışlar yapılmaktadır.

I.2. İlgili Pazar

70 E-ticaret, son yıllarda web teknolojisindeki gelişmelerle ve özellikle "... (World Wide Web) protokolünün yaygınlaşmasıyla ortaya çıkmış olup, tüketicilerin elektronik ortamda her çeşit ürünü mağazalara gitmeksizin alabilmesini sağlamaktadır. E-ticaret, kimler arasında yapıldığına bakılarak sınıflandırılmaktadır. Başvuru konusu işlem B2C e-ticaret, yani işletmelerin doğrudan tüketiciye satış yaptığı sınıf kapsamına girmektedir. Bu kategori elektronik perakendecilik olarak da adlandırılmaktadır. E-ticaret, son yıllardaki web ve wap teknolojilerindeki gelişmelerle ortaya çıkmış yeni bir tür alışveriş ortamıdır ve içeriğindeki sanal mağaza uygulamaları ile internet üzerinden tüketiciler elektronik ortamda; bilgisayardan otomobile, kitaptan pizzaya birçok ürünü mağazalara gitmeksizin günün her vakti doğrudan alabilmektedir.

İşlemi gerçekleştiren birimlerin türüne göre e-ticaret genel anlamda ikiye ayrılmaktadır.

1. İşletmeler arası e-ticaret (B2B: Business to business): İnternet vasıtasıyla şirketlerin sağlayıcıları ve dağıtımçıları ile aralarındaki alım-satım emri, faturalama, ödeme gibi işlemlerdir.

80 **2. İşletmelerle tüketiciler arasındaki e-ticaret (B2C: Business to consumers):** Günümüzde internet üzerinden faaliyet gösteren alışveriş merkezleri vasıtasıyla tüm tüketici mallarına online ulaşılarak gösterilen faaliyettir.

Elektronik ortamda yapılan satışların geleneksel satışlarla rekabet halinde olması durumunda bu ikisi aynı pazarda kabul edilirken, tamamen yeni ve yalnızca elektronik ortamda satılan bir ürünün mevcudiyeti halinde ya da bir ürünü online satmanın önemli avantajlar sağlaması durumunda bahse konu ürünün e-ticareti ayrı bir pazar olarak tanımlanmalıdır.

90 Dosya konusu inceleme açısından ilgili pazar analizindeki önemli nokta ise Gitti Gidiyor'un bizzat kendisinin elektronik ticaretin tarafı olmayıp, yalnızca farklı nitelikteki alıcı ve satıcıları elektronik ortamda bir araya getirerek sanal bir pazar yaratmak suretiyle, gerçekleşen satış üzerinden belirli bir komisyon almasıdır. Bu durumda Gitti Gidiyor'un ticari gelirlerini yapılan satışlardan aldığı komisyonlar ve varsa reklam gelirleri oluşturmaktadır. Gittigidiyor, sitede satılan ürünlerin satıcısı olmayıp bunlar üzerinde satış miktarı veya fiyatı gibi konularda herhangi bir tasarrufu bulunmamaktadır.

Sonuç olarak; dosya mevcudu bilgiler ışığında ilgili ürün pazarı olarak "internet üzerinden her çeşit ürünün ticaretine yönelik sanal pazar yeri (platform) sağlama" pazarı ortaya çıkmakla birlikte, dosya bakımından değerlendirmeyi etkilemeyecek olması dolayısıyla kesin bir pazar tanımı yapılmamıştır.¹

1.3. Değerlendirme

100 1.3.1. Hakim Durum Değerlendirmesi ve Yıkıcı Fiyat İddiası

4054 sayılı Kanun'un Hakim Durumun Kötüye Kullanılması başlıklı 6. maddesinde bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması yasaklanmaktadır.

110 Söz konusu şikâyet, anılan internet sitesinin ilgili ürün pazar(lar)ında hakim durumda olması durumunda 4054 sayılı Kanun kapsamında bir önem kazanacaktır. Ancak yukarıda da yer verildiği üzere; Gitti Gidiyor, sitede satılan ürünlerin sahibi ve satıcısı olmayıp, farklı nitelikteki satıcılar tarafından satışa sunulan ürünlerin fiyatlarının belirlenmesine yönelik bir inisiyatifi bulunmamaktadır. Komisyon karşılığında alıcıları ve satıcıları buluşturan bir platform sağlamaktan öte bir fonksiyonu olmadığı göz önüne alındığında, iddia konusu eylemlerin Gitti Gidiyor'a atfedilemeyeceği anlaşılmıştır.

120 Burada yıkıcı fiyat iddialarının muhatabı Gitti Gidiyor değil, bu site üzerinden satış yapan ve ürünün sahibi durumunda olan çok sayıdaki ve farklı nitelikteki satıcılardır. Nitekim elde edilen bilgilere göre 2009 yılında site üzerinden satış yapan kayıtlı kullanıcı sayısı (.....) iken bu sayı 2010 yılında (.....)'ya çıkmıştır. Bu durumda atomize yapı arzeden bu satıcılardan herhangi birinin belirli bir üründe hakim durumda olması ve yıkıcı fiyat uygulamak suretiyle bu hakim durumunu geleneksel yollardan satış yapan işletmeleri de içine alan bir satıcı kitlesi aleyhine kötüye kullanması en azından mevcut durumda mümkün görünmemektedir.

Diğer taraftan Gitti Gidiyor bir sanal pazar yeri değil, çok sayıdaki farklı ürünün satışını gerçekleştiren ve bu anlamda bizzat satıcı durumunda olan web sitesi işleticisi diğer teşebbüslerle ("....hepsiburada.com",bidolu.com, "....ideefixe.com" vb.) hatta daha genel anlamda piyasaya olan dolaylı etkileri de dikkate alındığında

¹ Paralel biçimde gittigidiyor.com'a benzer siteler olan "....hizli.com" ve "....evdi.com.tr" ile ilgili benzer şikâyetlerde Kurul, internet sitelerinin bünyesinde yüzlerce ürün olması ve anılan ürünlerin nihai kullanıcılara hitap etmesini göz önüne alarak ilgili ürün pazarının "işletmelerle tüketiciler arasındaki e-ticaret hizmetleri pazarı" olarak tanımlanmasının mümkün olduğunu belirtmiş, ne var ki internet ortamının değişkenliği, her türlü e-ticaretin tek bir site üzerinden yapılabilmesinin mümkün olması sebebiyle ilgili ürün pazarını geniş olarak tanımlayarak "e-ticaret hizmetleri pazarı" olarak belirlenmiştir.

e-ticaret dışındaki geleneksel yolları kullanan satıcılarla da rekabet halinde olan bir teşebbüs olarak ele alınacaktır.

130 Buna göre, Türkiye’de e-ticaret (gittigidiyor.com için %98’i aşan oranda geçerli olmak üzere) bankaların verdiği Virtual Point of Sales (vPOS) sistemleri üzerinden gerçekleştirilmektedir. Bankalararası Kart Merkezi (BKM), aylık frekansta, Türkiye genelinde vPOS üzerinden yapılan toplam tahsilat tutarlarını raporlamaktadır. BKM verilerine göre, 2009 ve 2010 yılları boyunca, üye bankaların çıkardığı vPOS’lar üzerinden, sırasıyla 10.273.680.000 TL ve 15.225.120.000 TL tahsilat gerçekleşmiştir. Bu verilere göre Gitti Gidiyor, internet üzerinden her çeşit ürünün perakende ticareti pazarında, 2009 ve 2010 yılları için, sırasıyla, %(....) ve %(....) pazar payına sahiptir.

140 Diğer taraftan üçer aylık dönemler itibarıyla, Türkiye genelinde “İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Cari Fiyatlarla Gayrisafi Yurtiçi Hasıla” verilerini açıklayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, 2009 ve 2010 yılları için toptan ve perakende ticaret hacimleri, sırasıyla 103.452.319.545 TL ve 123.997.555.805 TL olarak gerçekleşmiştir. İlgili yıllarda gittigidiyor.com sitesi üzerinden gerçekleşen ticaret hacminin gittigidiyor.com site, toptan ve perakende ticaret kanalları içinde, 2009 ve 2010 yılları için, sırasıyla, %(....) ve %(....) paya sahip olduğu ifade edilebilecektir. Görüldüğü gibi bu değerlendirme altında da Gitti Gidiyor’un hesaplanan tahmini pazar payları herhangi bir piyasa gücünden bahsedilemeyecek derecede düşüktür.

150 Bununla birlikte, gittigidiyor.com’un benzer şekilde e-ticaret yolu ile sanal pazar yeri hizmeti veren diğer web sitelerine göre yüksek bir işlem hacmine ulaştığı ve yüksek sayıda kullanıcıya sahip olduğu göz önüne alındığında, pazarda tutunmak için kritik eşiği aşmış olması, hatta bir ağ etkisi oluşturmuş olması kuvvetle muhtemeldir. Bunlardan hareketle adı geçen firmanın e-ticaret faaliyeti yürüten rakiplerine oranla önemli bir pazar gücüne erişmiş olması da mümkündür. Ancak pazara giren ve pazardan çıkan firmaların varlığı ve pazara giriş engeli bulunmadığı hususları dikkate alındığında bu pazarda mevcut durumda rekabet hukukundaki anlamıyla bir hakim durumun varlığından söz edilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

160 Öte yandan başvuruda dile getirilen ve yıkıcı fiyat iddialarına dayanak teşkil eden asıl husus gittigidiyor.com üzerinden dışından getirilerek satılan ürünlerin, vergisiz ve gümrüksüz satılmaları nedeniyle yurtiçinde gümrük ve diğer vergileri (ÖTV, KDV) dahil olarak satılan aynı veya benzer ürünlere oranla daha düşük fiyatlarla satılması hususudur. Ancak belirtilen bu hususlara ilişkin düzenleme ve denetim yetkisi başta Maliye Bakanlığı olmak üzere Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Gümrük Müsteşarlığı’nın yetki alanlarına girmektedir. Bu konuda 4054 sayılı Kanun kapsamında bir işlem tesis edilmesi mümkün değildir.

Yapılan bu değerlendirmeler ışığında Gitti Gidiyor hakkında, 4054 sayılı Kanun’un hakim durumun kötüye kullanılmasını yasaklayan 6. maddesi kapsamında ele alınan yıkıcı fiyat iddiasına yönelik olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine ulaşılmıştır.

J. SONUÇ

- 170 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.